

Samlaren

Tidskrift för

svensk litteraturvetenskaplig forskning

Årgång 126 2005

I distribution:

Swedish Science Press

Svenska Litteratursällskapet

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Göteborg: Stina Hansson, Lisbeth Larsson

Lund: Erik Hedling, Eva Hættner Aurelius, Per Rydén

Stockholm: Anders Cullhed, Anders Olsson, Boel Westin

Uppsala: Bengt Landgren, Torsten Pettersson, Johan Svedjedal

Redaktörer: Anna Williams (uppsatser) och Petra Söderlund (recensioner)

Inlagans typografi: Anders Svedin

Utgiven med stöd av
Vetenskapsrådet

Bidrag till *Samlaren* insändes till Litteraturvetenskapliga institutionen, Box 632, 751 26 Uppsala. Uppsatserna granskas av externa referenter. Ej beställda bidrag skall inlämnas i form av utskrift och efter antagning även digitalt i ordbehandlingsprogrammet Word. Sista inlämningsdatum för uppsatser till nästa årgång av *Samlaren* är 1 juni 2006 och för recensioner 1 september 2006.

Uppsatsförfattarna erhåller särtryck i pappersform samt ett digitalt underlag för särtryck. Det består av uppsatsen i form av en pdf-fil, lagrad på en diskett.

Abstracts har språkgranskats av Sharon Rider.

Svenska Litteratursällskapet tackar de personer som under det senaste året ställt sig till förfogande som bedömare av inkomna manuskript.

Svenska Litteratursällskapet Pg: 5367–8.

Svenska Litteratursällskapetets hemsida kan nås via adressen www.littvet.uu.se.

ISBN 91-87666-23-5

ISSN 0348-6133

Printed in Sweden by
Elanders Gotab, Stockholm 2005

inledningen. Det finns vidare ett intressant gestaltpsykologiskt inslag i Alfons lyrik i hans framhävande av ”den goda kurvans eller den gemensamma bestämmelsens lag”, något som Gunnar Brandell (som saknas bland Janssons referenser) tar upp i handboken *Svensk litteratur*. I den gestaltpsykologiska inriktningen finner man även en förbindelse till konstfilosofin, ett sammanhang som Jansson gärna kunde ha utforskat närmare. Jag anser också att Jansson kunde gjort mer av de intermediala diskussionerna, d.v.s.samspelet mellan konstarterna. Visserligen är Jansson inte konstvetare, vilket han själv också betonar, men målningarna och deras relation till poesin kunde ha penetrerats grundligare.

Det är en i många avseenden traditionell monografi som Mats Jansson skrivit, vilket jag menar inte ska ses som något negativt. *Den siste barden* erbjuder en både spännande och lärorik läsning. Jansson belyser inte bara Alfons egen litterära utveckling utan ger dessutom smakprov på den estetiska debatten under senare delen av 1900-talet och påvisar viktigare förändringar i det litterära klimatet. Framförallt blir dock Sven Alfons ordentligt inplacerad på den litterära kartan.

Lena Käreland

Daan Vandenhoute, *Om inträdet i världen. Lyrikdebutanterna i 1970-talets svenska litterära fält*. (Skrifter utgivna av Avdelningen för litteratursociologi vid Litteraturvetenskapliga institutionen i Uppsala 46). Gidlunds förlag, Hedemora 2004.

Det sena 1960- och tidiga 1970-talet var en turbulent period i den svenska litteraturhistorien, då det vaknande politiska medvetandet födde en ny litteratur och förlagskrisen och den tekniska utvecklingen ändrade förutsättningarna för författarna och bokproduktionen. Dessa år av förändring står i fokus i den belgiske skandinavisten Daan Vandenhoutes doktorsavhandling *Om inträdet i världen. Lyrikdebutanterna i 1970-talets svenska litterära fält*. Avhandlingen framlades i stencilerad utgåva i Gent 2002 med den något anorlunda undertiteln *En litteratursociologisk studie av lyrikdebutanterna i 1970-talets svenska litterära fält* och har nu kommit i en ny, något bearbetad och språkligt putsad utgåva på Gidlunds förlag. Det är framför allt den senare som är föremål för uppmärksamhet här.

Auktoriteterna på området har tidigare varit Johan Svedjedal, som i *Gurun och Grottmannen* (1996, ny utg. 2004) tecknade en bild av förutsättningarna på det tidiga 1970-talets bokmarknad, stencilrörelsen och Bruno K. Öijers författarskap, och Hans Olof Johansson, som i ett antal studier har presenterat statistik för förstagångsutgivningen av lyrik under perioden, exempelvis ”Utgivningen av skönlitteratur 1965–1976” (Ds U 1977:14). Under den tid som passerade mellan stencilutgåvan av Vandenhoutes avhandling och den nya utgåvan hann även Per Bäckström redogöra för somligt av det som Vandenhoute tar upp, exempelvis stenciltidskrifternas uppkomst, i sin doktorsavhandling *Aska, Tombet och Eld. Outsiderproblematiken hos Bruno K. Öijer* (2003). Vandenhoute har inte kompletterat med Bäckströms forskning inför den nya utgåvan, varför i huvudsak Svedjedal har fått representera tidigare forskning i studien.

Daan Vandenhoute presenterar i avhandlingen en sociologisk undersökning av lyrikdebutanternas väg i det litterära fältet, en studie som i likhet med Hans Olof Johanssons främst bygger på ett stort insamlat empiriskt material. Vandenhoute har samlat in uppgifter kring 127 författare som, med några undantag, debuterade som lyriker mellan 1968 och 1976. Föremålet för undersökningen är därmed ett kollektiv, inte enskilda författare och deras verk. Anledningen till att Vandenhoute anser det vara särskilt intressant att studera nykomlingarna i fältet är att de, som han uttrycker det, ”nästan definitionsmässigt initierar förändring” (s. 23). Vandenhoute har bland annat samlat in uppgifter rörande författarnas sociala tillhörighet och utbildning, deras strategier vid debuten och den vidare etableringen av författarskapet samt den litterära kritiken av författarnas verk. Med detta omfattande empiriska material som bas undersöker han vilka mekanismer som är verk samma i vad Pierre Bourdieu kallade den symboliska produktionen i det litterära fältet, med andra ord vad som krävdes för att nykomlingarna skulle kunna inta och vidmakthålla en position där. Vandenhoute studerar även vilken betydelse sidoaktiviteter, författarnas egna nätverk och kontakter samt den litterära kritiken hade i detta skapande av namn, anseende och ställning.

Undersökningen är således bred och dess material inbjuder till en rik flora av infallsvinklar. Vandenhoute har i detta avseende navigerat skickligt och valt metoder och en teoretisk förankring

som svarar väl mot syftet att undersöka ett kollektiv. Studien förankras i Pierre Bourdieus fältteori, men Bourdieu har även varit av störst betydelse i metodologiskt avseende. I likhet med Bourdieu bygger Vandenhautes studien på ett stort antal data och genomför statistiska analyser av materialet genom att i huvudsak ställa det som är att betrakta som en tillgång i fältet mot en annan. Den av Bourdieu så omhuldade korrespondensanalysen, där man undersöker fördelningar av kvalitativa data, är ett av Vandenhautes främsta redskap. Han har även genomfört djupintervjuer med och en enkätundersökning bland författarna, bibliometriska studier och innehållsanalyser. Med anledning av att Vandenhautes studier har undersökt inte bara författarnas inträde i fältet utan även den första fasen i deras litterära karriärer har han i vissa avseenden samlat in uppgifter till och med 1981 (i några fall görs även jämförelser med data som rör 1990-talet). Resultatet har blivit att den databank som utgör basen i avhandlingen på vissa punkter är enorm. Den omfattande receptionsstudien av mottagandet av samtliga författares produktion till och med 1981 bygger bara den på totalt 3 547 recensioner.

Ett övergripande syfte med studien är att ”bidra till kunskapen om den nyare svenska litteraturhistorien samt till förståelsen av hur fält, och i synnerhet det litterära fältet, fungerar mera allmänt” (s. 23–24). Vandenhautes ambition är att både bidra till vår kunskap om en viss grupp författare och deras öden i det litterära fältet och att studera fältet som sådant. Han påpekar dock klokt nog att det senare endast realiseras indirekt, vilket framstår som ett nödvändigt förbehåll med tanke på att han inte alls studerar hela fältet, utan endast den del som är relevant för lyrikdebutanterna.

Avhandlingen inleds med två kapitler där Vandenhautes redogör för de teoretiska och metodiska valen. Han poängterar här att teori och empiri är lika viktiga i avhandlingen och att ”de empiriska undersökningarna som utförs här aldrig betraktas som rent deskriptiva företag, utan som resultat av en teoristyrd analys av hur en viss grupp träder in i ett socialt fält och försöker göra sig gällande där” (s. 16). Många tidigare försök i den svenska litteraturforskningen att applicera Bourdieus teoretiska apparat har resulterat i studier på ett för smalt empiriskt material, något som alltså inte är fallet med Vandenhautes undersökning. I sådana studier finns risken att analysen helt domi-

neras av teorin, men Vandenhautes breda empiriska bas och goda insikter i fallgröparna i Bourdieus system gör att teorin sällan tillåts manövrera fritt. Vandenhautes behärskar teorin väl och övertar inte Bourdieus tankegångar utan att problematisera. Han redogör i själva verket löpande för den kritik som har riktats mot de teoretiska verktygen. Detta kritiska förhållningssätt etableras redan i den korta genomgången av Bourdieus fältteori i det första kapitlet, där Vandenhautes presenterar de termer som är relevanta för studiens genomförande. Inom parentes sagt är kortheten i denna presentation föredömlig, då det ju finns åtskilliga genomgångar av Bourdieus tankegångar i den svenska akademiska litteraturen.

Det råder som sagt inget tvivel om att Vandenhautes behärskar teorin väl och förmår tillämpa den klokt. De problem som kan skönjas i avhandlingen har i stället sitt ursprung främst i den bristfälliga metodologiska redogörelsen, som är kort och bitvis rörig. Då den empiriska litteraturforskningen har klara behov av metodutveckling, hade det varit en välgärning att här ägna ett större utrymme åt en mer ingående beskrivning av vilka beslut som har legat till grund för avgränsningar och andra metodiska val i avhandlingen. Några exempel på ställen där detta brister är redogörelserna för urvalet av författare och de skäl som ligger bakom avgränsningarna i tid. Jag ska nedan återkomma till dessa.

De två inledande kapitlen följs av avhandlingens tre huvudkapitel, där själva analysen av fältet och det empiriska materialet redovisas. I tredje kapitlet avhandlas debuten och författarnas inträde i det litterära fältet. Här undersöks vad Vandenhautes kallar debutanternas ”sociala profil” (s. 12), vilken uppmärksamhet den enskilda författarens inträde i fältet medförde samt fältets utseende ställt i relation till innehållet i debutanternas verk. I kapitlet ägnas framför allt intresse åt stencilrörelsen och andra av det tidiga 1970-talets alternativa publiceringsvägar. Det stora intresset för stencilrörelsen är något som, om än inte i lika hög grad som här, lyser igenom i hela avhandlingen. De författare som arbetade med och/eller debuterade i stenciltidkrifterna och på stencilförlagen får generellt ett större utrymme än de författare som debuterade på etablerade förlag. Detta har sitt ursprung i att avhandlingen i ett tidigt skede fokuserade enbart stencildebutanterna.

I det fjärde kapitlet analyseras författarnas fortsatta öde i fältet efter debuten. Vandenhautes re-

dogör här för vilka författare som valde att kämpa för en plats i fältet samt kopplar författarnas strategier till sociala och litterära faktorer som utbildningsbakgrund och var de publicerade sina verk. Kapitel fem innehåller en analys av den litterära kritikens betydelse och vilken påverkan denna hade för författarnas position i fältet. I detta kapitel framträder fördelarna med att förena en kvantitativ studie och en kvalitativ analys extra tydligt. Avhandlingen avslutas med en summering av resultaten, där helhetsbilden elegant åskådliggörs med hjälp av en korrespondensanalys.

En rik framställning som denna är naturligtvis full av intressanta iakttagelser. Vandenhauter ser exempelvis klara skillnader i strategier mellan olika typer av författare, främst beroende på vilken bakgrund de hade. För många författare blev utbildning en viktig faktor för att slå sig in i fältet, och klart är att framför allt de författare som hade sina rötter i de lägre klasserna investerade i det. Analysen visar även en tydlig koppling mellan klass och val av förlag för debuten; Vandenhauter konstaterar bland annat att många av de debutanter som kom från det övre samhällsskiktet debuterade på Bonniers, medan författarna från de lägre klasserna ofta utkom på Rabén & Sjögren. En annan intressant iakttagelse är att författarnas strategier före och vid debuten kom att prägla hela deras framtida litterära verksamhet, även om en del författare förmådde eller tvingades ta för deras författarskap mer atypiska vägar. Det senare gällde till exempel stencipoeterna, som så småningom tvingades vända sig till de etablerade förlagen och "den förbannade kultureliten" om de ville ha en position i fältet.

Vandenhauters studie är både gedigen och solid. Som redogörelsen ovan åskådliggör uppvisar den både bredd vad gäller metoder, tyngd i fråga om empiri och en stadig teoretisk grund. Det finns dock som nämnts ett antal frågetecken förknippade med i huvudsak den metodiska redogörelsen, vilka får konsekvenser för tillförlitligheten i analyserna. Vandenhauter påpekar i metodgenomgången vikten av "tydligt definierade begrepp och tillförlitliga metoder så att forskningsresultaten ska kunna upprepas och kontrolleras intersubjektivt" (s. 26). Öprecisa beskrivningar av avgränsningar och liknande gör att hans egen studie faller offer för kritik relaterad till just detta. Låt mig med några exempel peka på problemen.

Vandenhauter inkluderar inte samtliga lyrikdebutanter under perioden 1968–1976, utan valet av

undersökningsobjekt är främst styrt av publice-ringsorganet. Han exkluderar förlag som Författarförbundet, med motiveringen att han inte studerar alternativ utgivning i sig, utan endast i den mån den spelar en roll i det sociala spel som undersöks i avhandlingen, vilket han följaktligen inte anser att Författarförbundets utgivning gjorde. Författare som har debuterat på regionala förlag, religiösa förlag och eget förlag har också uteslutits ur analysen (med undantag av de författare som debuterade på stencilförlagen och Författares bokmaskin, vilka på grund av deras betydelse under perioden inkluderas även om utgivningen kan betraktas som egenutgivning), liksom debutanter som vid debuten var äldre än 42 år. Dessa avgränsningar har gjorts till följd av att Vandenhauter inte har sett amatörförfattare och äldre som potentiella slagkämpar i fältet. Han har endast haft intresse av att studera de författare "som kan förväntas ha riktat sig till och eftersträvat en position i det litterära *fältet*, oavsett om deras investeringar har lönat sig eller inte" (s. 28).

Här föreligger en rad tankefel och oklarheter. Varför den regionala bokutgivningen har utelämnats och vad Vandenhauter specifikt menar med regional utgivning specificeras inte, varför det är svårt att vara klar över hans avgränsningar på denna punkt. Oavsett detta infinner sig dock frågan: Vad är det som säger att en författare som debuterar på ett regionalt förlag inte senare i karriären söker sig till ett nationellt? Och vad är det som säger att en egenutgivare eller en författare på ett regionalt eller religiöst förlag inte aspirerar på en plats bland kultureliten? Att en författare ger ut sin diktsamling på ett eget eller regionalt förlag säger över huvud taget mycket lite om vederbörandes strävan efter en position i fältet. Lika lite säger åldern 42 om en författares litterära ambitioner. Kan en författare som debuterar vid exempelvis 50 års ålder inte eftersträva anseende och ställning? Även motiven bakom gränsdragningen vid 42 år är oklara. Vandenhauter motiverar den med att Bonniers äldsta debutant under perioden hade uppnått denna ålder, men varför just Bonniers får vara måttstock här klargörs inte. De öprecisa redogörelserna för urvalet gör det omöjligt att bilda sig en uppfattning om hur många och vilka författare som har exkluderats till följd av dessa avgränsningar. Fylligare information om det hade därför varit en god läsarservice.

Ett annat problem med urvalet av författarna är kopplat till valet av primär källa. Urvalet har

gjorts ur nationalbibliografins årskataloger *Svensk bokförteckning*, med *Svenskt författarlexikon* som kontrollredskap. Nationalbibliografien och författarlexikonet är de gängse verktygen för kvantitativa studier som inte sträcker sig längre än 1970-talets mitt (det sista året som författarlexikonet täcker är 1975), men praxis har inom forskningen varit att använda fem- och tioårskatalogerna av nationalbibliografien, *Svensk bokkatalog*, i studier av detta slag. Orsaken är främst att dessa är mer omfattande än årskatalogerna och täcker även det material som inkom till det som då kallades Bibliografiska avdelningen på Kungliga biblioteket (numera Nationalbibliografins monografienhet) långt efter det att årskatalogerna hade publicerats, vilket ofta är fallet med exempelvis egenutgivning och en del av småförlagens utgivning. Hans Olof Johansson var den förste att observera dessa problem när han i slutet av 1960-talet genomförde sin metodutvecklande studie *Svensk lyrik 1931–1960* (1969). Samtliga forskare som sedan dess har genomfört kvantitativa studier av delar av den svenska bokutgivningen, exempelvis Stefan Mählqvist i sin studie *Böcker för svenska barn 1870–1950* (1977) och Christina Tellgren i *På barnens bokmarknad* (1982), har i möjligaste mån använt *Svensk bokkatalog* som källa. Det finns fem- och tioårskataloger av nationalbibliografien även för de år som Vandenhauter studerar och varför han har valt att använda årskatalogerna och inte samlingskatalogerna framgår inte. Då Vandenhauter har exkluderat större delen av egenutgivningen innebär detta val av källa sannolikt inget större problem, men det kan ha resulterat i att författare utgivna på exempelvis stencil- eller småförlag har fallit utanför studien. Denna utgivning är stor och skulle kunna medföra en inte obetydlig felmarginal i en kvantitativ studie av detta slag. Vandenhauter uppvisar dock goda kunskaper om fältet och ett brett material i övrigt, vilket gör att de författare som eventuellt kan ha fallit bort mycket väl kan ha fångats upp på annat sätt. Det finns inte någon större anledning att tro att författare som borde ha inkluderats har gått Vandenhauter förbi, men en diskussion om problemet och framför allt en motivering till valet av källa hade varit önskvärt.

Det finns ytterligare en viktig aspekt att dröja vid när det gäller Vandenhauters exkluderingar av vissa typer av författare. Ur forskningssynpunkt är det synd att de författare som utgav sina diktsamlingar på exempelvis eget förlag inte har in-

kluderats i studien. Denna jämförelsegrupp hade kunnat ge ytterligare tyngd åt flera av analyserna, bland andra dem där utbildning finns med som en variabel. Vandenhauter visar som ovan nämnts att utbildning var något som en stor del av författarna valde att investera i. Det hade varit intressant att ställa detta mot egenutgivarnas strategier. Var utbildning en lika viktig faktor för dem? Frågan om hur tätt kopplat utbildning var till en karriär i fältet hade kunnat få ett fylligare svar om även detta material hade insamlats. Som Hans Olof Johansson har visat i *Svensk lyrik 1931–1960* och under-tecknad i artikeln ”Lyriken – en folklig rörelse?” (*Edda* 2005:3) är egenutgivningen inte en marginell företeelse inom lyrikutgivningen. Den står för 28,9 procent av den förstagsutgivna lyriken i Sverige 1931–1960 och hela 36,9 procent 1976–1995. Vandenhauter utelämnar följaktligen en stor del av litteraturen – även om han alltså tar med den utgivning på eget förlag som bedrevs inom stencilförlagen och av Författares bokmaskin.

Bristerna i redovisningen av urvalet av författare är den lucka som får störst betydelse för tillförlitligheten i studien, men även på ett antal andra punkter hade det funnits skäl att förtydliga och komplettera. Jag ska här slutligen beröra några av dessa.

De övergripande gränsdragningarna i tid bär starka spår av det skede då avhandlingsarbetet kretsade kring stencilrörelsen, något som Vandenhauter inte gör någon hemlighet av. Oftast medför inte detta några bekymmer för analyserna, med tanke på att stencilrörelsen var en så integrerad del av spelet i fältet vid denna tid. På andra punkter kan dock gränsdragningarna resultera i problem. Som ovan nämnts har Vandenhauter samlat in material rörande receptionen av författarnas verk till och med 1981. Gränsen 1981 som slutår för författarnas första etableringsfas är satt på grund av att Bruno K. Öijer då publicerade sin diktsamling *Giljotin*, vilken följdes av ett decennium då poeten inte utgav något i bokform. Det förefaller märkligt att Vandenhauter i en undersökning som uttalat studerar ett kollektiv väljer att motivera denna gränsdragning med en händelse som rör enbart en av författarna i studien – om än den för eftervärlden mest tongivande – och inte författarpopulationen som helhet. Detta kan läggas till raden av exempel på ställen där Vandenhauter är snål med information. 1981 är kanske en helt legitim gräns att dra även i stort om man befinner sig lika nära materialet som författaren har gjort

i sitt forskningsarbete, men om så är fallet hade motiveringen kunnat vara något vidare.

Behandlingen av tidigare forskning väcker också en del funderingar. Vandenhautte tenderar att förlita sig på andrahandsinformation i stället för att hänvisa direkt till den statistik kring lyrikutgivningen som Hans Olof Johansson har tagit fram. Med tanke på studiens natur är det märkligt och olyckligt att just tidigare statistiska studier kring periodens bokutgivning används i så liten utsträckning. Jag saknar även en fylligare redogörelse för omständigheterna på bokmarknaden före och under den period som står i fokus. En del väsentlig basfakta kring förlagslandskapet och de ekonomiska omständigheterna, vilka lätt hade kunnat inhämtas från exempelvis de statliga bokutredningarna, Per I. Gedins *Litteraturen i verkligheten* (1975, ny utg. 1997), Johan Svedjeds redan nämnda *Gurun och grottmannen* och Rolf Yrlands *Litteraturens villkor* (1984, nya utg. 1990 och 1994), saknas i framställningen. Här kan också nämnas att Vandenhautte går miste om en del av sina föregångares nytillkomna resultat genom att använda tidiga utgåvor av en del studier och inte de reviderade nyutgåvorna. Något annat som Vandenhautte gärna hade fått komplettera med inför den nya utgåvan av avhandlingen är hänvisningar i den löpande framställningen till tabellerna i bilagorna. Till följd av att detta har utelämnats blir det emellanåt svårt att orientera sig i analyserna.

Den nya utgåvan av avhandlingen är på många sätt identisk med den tidigare stencilerade. På en punkt har Vandenhautte dock gjort omfattande ändringar och det är i den grafiska presentationen av statistiken. I den stencilerade utgåvan fanns en omfattande separat bilaga som endast delvis finns med i den nya utgåvan. 78 sidor utförlig statistik har blivit 10 sidor i bilagorna och några spridda tabeller och figurer i brödtexten. Flera figurer som visar förhållandena mellan olika variabler visuellt har därmed exkluderats. Detta har sannolikt gjorts i syfte att göra framställningen mer pedagogisk, men får dessvärre till följd dels att den som inte är införstådd med Bourdieus metoder och korrespondensanalys som redskap riskerar att få svårt att helt greppa resultaten, dels att den terminologi som Vandenhautte lånar från statistikens område nu känns något påklistrad. Jag hade helst sett att den komplexitet i statistiken som fanns i den första utgåvan hade bevarats i den senare, inte minst med tanke på att siffrorna i sig utgör en stor

och viktig forskningsinsats och därmed förtjänar utrymme.

Ris och ros blandas oundvikligen i en genomlysning av det här slaget, men det ska dock framhåvas att det i Sverige finns få lika ingående studier av en författarpopulation med ett så gediget statistiskt material i botten som Daan Vandenhauttes doktorsavhandling. Den är mig veterligt den första och enda studien av en period i den svenska litteraturhistorien där Bourdieu tillämpas tillsammans med en genomförd kvantitativ analys. Även om vägen som ovan visats är kantad av några frågetecken tar det inte bort det faktum att det här är en viktig studie för vår förståelse av det svenska litterära fältet under det sena 1900-talet.

Åsa Johansson

Eva-Britta Ståhl, *Allt är sönderslitet men strävar efter helhet. Eva Ström 1977–2002*. Gidlunds förlag, Hedemora 2004.

Vissa författare har blivit förment lätta att tala om då de givits historiskt utrymme genom den förgrovade svenska ovanan att decennieindela litteraturen. Förrföra århundradets åtti- och nittitalister har förvisso åtskilt på grunder som åtminstone till dels är rimliga. Men det fortsatte med tiotalister, tjugotalister etc. Fyrtioalet frambragte emellertid en banbrytande generation som sina heterogena representanter till trots åstadkom ett slags paradigmskifte. Men laster traderas, så ock detta kronologiinstrument. En del diktare, ofta mindre självständiga, kan visserligen enkelt inrangeras i 60-tal eller 80-tal eller något annat handboksdefinierat årtionde. Släktband, kollegialitet, estetiska och ideologiska grupperingar finns ställvis fog för, men varje kategorisering utestänger åtskilliga kvaliteter. Pedagogiken förenklar på bekostnad av en samtids överblickbara spretighet.

I mångt och mycket ljuger decennietänkandet. Inte bara för att man definierar en tioårsperiod efter en yngre generation som krupit upp på parnassen. Samma period kan ju faktiskt domineras av och utvecklas konstnärligt av (något) äldre författare. Och de yngre skriver inte nödvändigtvis sina viktigaste verk under det tiotal som de debuterar i. Under 50-talet skrevs de kanske viktigaste böckerna av Johnson, Moberg, Martinson, Ekelöf, Ahlin och Lindegren – men de har inget